

Ebenezer Erskine

De verbroken wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt

Jesaja 42:21. (Engelse vertaling) De Heere heeft lust aan Hem om Zijner gerechtigheidswille; Hij zal de wet groot maken, en haar heerlijk maken.

Dit hoofdstuk wordt ingeleid met een plechtige oproeping van God de Vader, aan de gehele wereld, beiden Joden en heidenen, om acht te geven op Messias de Vorst, de eeuwige Zoon van God, Die Hij in de volheid des tijd in de wereld zou zenden, om de verlossing van verloren zondaren van het geslacht van Adam op Zich te nemen. Om hun aandacht en bewondering te wekken voor deze buitengewone Persoon worden vele grote en heerlijke dingen van Hem gezegd: als, dat Hij des Vaders Knecht was, Zijn Uitverkorene, de Lieweling en de Verlosting van Zijn ziel; dat Hij tot Zijn werk bekwaam en geschikt gemaakt, en geroepen werd. Over de lage behandeling gesproken hebbende, die Hij van het Joodse volk zou ondergaan, verklaart de profeet in de woorden van onze tekst, hoe de Vader over Zijn Persoon en Zijn werk dacht. Welke lage en gering gedachten Zijn vrienden en landgenoten van hem ook mogen hebben, toch is Hij "heerlijk in de ogen des Heeren." Gods gevoelens van Hem zijn geheel verschillend van de hunne, want "de Heere heeft lust aan Hem om Zijner gerechtigheidswille." Alsof Hij zeide: Hoewel "Hij veracht was, en de onwaardigste onder de mensen, als een wortel opgeschoten uit een dorre aarde"; hoewel u Hem niet hoger acht, dan alsof Hij doof en stom was, toch is Hij Mijn geliefde Zoon. in Wie Ik Mijn welbehagen heb." Merkt uit dit verband op, dat Gods gedachten over Christus zeer veel verschillen van de gedachten, die een ongelovige wereld van Hem heeft. Een ongelovige wereld met Herodes en Zijn krijgsknechten verachtten Hem. maar Zijn Vader houdt hem voor "het Afschijnsel van Zijn heerlijkheid", en noemt Hem "Zijn Uitverkorene."

De woorden dan in het algemeen zijn de Heere Zijn uitspraak over de gerechtigheid, die door de grote Messias is aangebracht, met de grond daarvan; de Heere heeft lust aan Hem om Zijner gerechtigheidswille.

Wij kunnen daarin aanmerken:

1. De grote en heerlijke Partij van Wie hier wordt gesproken, dat is, de HEERE, Jehovah, de rechtvaardige Rechter, de beledigde Heere en Wetgever, aan Wiens toorn alle mensen onderhevig en onderworpen zijn, door de verbreking en schending van het eerste verbond.
2. Iets, dat van Hem wordt verklaard, dat de aandacht van alle mensen mag trekken, en alle harten met blijdschap en hun monden met lof mag vervullen, namelijk, dat Hij lust aan Hem heeft. Zodra de mens had gezondigd, ontstak de toorn en gramschap Gods over hem, en brak zijn grimmigheid uit als vuur, en niets bleef voor de arme mens over dan een schrikkelijke verwachting van toorn, en hitte des vuurs, om hem en zijn ganse nakomelingschap als een schare verraders en oproermakers te verslinden; doch hier is een

verrassende verklaring, dat hoewel Hij vertoornd is, Zijn toorn nochtans is afgekeerd, Zijn fronsen in glimlachen is veranderd: de Heere heeft lust aan Hem.

3. Wij hebben hier de oorzaak en de grond van deze verrassende verklaring. Wat toch is de oorzaak daarvan, dat Hij lust aan Hem heeft? Het is om Zijner gerechtigheidswil; niet om enig rantsoen, verzoening of voldoening, die de zondaar kon geven, want niemand kan op enigerlei wijze zijn ziel, of die van zijn broeder verlossen, noch God Zijn rantsoen geven. De verlossing van de ziel is te kostelijk en zal in eeuwigheid, ophouden; doch het is om de gerechtigheidswille van Hem, "Die de overtreding gesloten en de zonde verzegeld heeft, " en zo "een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht." "Want de Heere is rechtvaardig, Hij heeft gerechtigheden lief, " en daarbuiten kan Hij niet met welgevallen op iemand van het geslacht van Adam neerzien. Omdat Christus "het einde der wet wordt tot rechtvaardigheid, " vervult Hij het gebod, en ondergaat de straf daarvan, waarop de Heere verklaart, dat Hij lust aan Hem heeft, om Zijner gerechtigheidswil.
4. Wij hebben hier de reden waarom de Heere de gerechtigheid van de Borg in de plaats van de zondaar hoog houdt, of waarom Hij zozeer lust aan Hem heeft om zijner gerechtigheidswil; wel, Hij zal de wet groot maken en haar heerlijk maken. De heilige wet van God, die de mens in de staat van de rechtheid als een verbond, of als een eeuwige regel van de gerechtigheid is gegeven, werd geschonden en verbroken, en het gezag van de grote Wetgever werd door de ongehoorzaamheid van de mens beledigd en veracht; doch Christus, als onze Borg, is "geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, " en door een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, heeft Hij niet alleen de wet, beide in haar gebod en in haar strafschuld, vervuld, maar Hij heeft haar ook groot gemaakt en heerlijk gemaakt, Hij voegt aan de wet, door de waardigheid van Zijn Persoon, Die haar gehoorzaamt, een nieuwe luister en heerlijkheid toe, die zij nooit tevoren had.

Sommigen lezen het laatste zindeel van dit vers aldus: Hij zal de wet grootmaken en (Hem) heerlijk maken, en dan is de mening deze

- (1.) Christus zal niet alleen de eer van de wet herstellen, maar Hij zal ook aan God, de grote Wetgever, de eer teruggeven. Nooit werd zo'n inkomst van heerlijkheid en eer aan de kroon van de hemel toegebracht, als door de gehoorzaamheid en voldoening van Christus: "Nu, zegt Christus, is de Zoon des mensen verheerlijkt, en God is in Hem verheerlijkt." Door Christus kan God zondaren zaligmaken, en Zijn liefde, genade en barmhartigheid uitlaten op voorwaarden, die eervol zijn voor Zijn wet, rechtvaardigheid, heiligheid, gestrengheid, en andere volmaaktheden, die door de zonde van de mens verkleind en beledigd waren. Of
- (2.) Hij zal de wet grootmaken, en Hem (dat is Christus) heerlijk maken, en zo genomen is het laatste zindeel van het vers een belofte van de Vader aan de Zoon, dat Hij, op Zijn herstellen van de eer van de wet door Zijn vernedering, Hem heerlijk zou maken door een heerlijke verhoging, en "Hem een Naam zou geven, welke boven allen naam is." In het vervolg van de behandeling zal ik onze overzetting volgen, en de zin, die ik daaraan reeds heb gegeven.

Uit de aldus geopende woorden, trek ik de volgende veelomvattende leer, met bijna dezelfde woorden:

Dat Christus, als onze heerlijke Borg, de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt hebbende, de

Heere Heere verklaart, dat Hij lust aan Hem heeft, om Zijner gerechtigheidswil.

Ik zal deze leer in tweeën verdelen:

- Ten eerste: Dat Christus, als onze Borg, de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt heeft door Zijn gehoorzaamheid tot de dood.

- Ten tweede: Dat hoe ook God misnoegd en getergd was door de zonde van de mens, Hij nochtans lust aan Hem heeft omwille de gerechtigheid van de gezegende Borg.

Ik begin met de eerste, namelijk: "Dat Christus, als de Borg van verloren zondaren de wet groot heeft gemaakt, en haar heerlijk heeft gemaakt" Ik zal tot bevestiging van deze leer slechts twee Schriftplaatsen aanhalen. De ene is Rom. 8:3, 4, waar de apostel zegt, dat door de offerande en de voldoening van Christus, "de zonde veroordeeld, en het recht van de wet vervuld is in ons;" en Rom. 10:4, waar gezegd wordt, dat "Christus het einde der wet is tot rechtvaardigheid een ieder, die gelooft."

In het verhandelen van deze leer, of dit deel van het geheel van deze leer, zal ik met Gods bijstand de volgende orde en wijze van behandeling volgen.

- I. Enkele dingen opperen aangaande de wet, en hoe die door de zonde van de mens verkleind werd.
- II. Een weinig spreken over de heerlijke Persoon, Die als onze Borg op Zich neemt haar te herstellen.
- III. Onderzoeken wat vervat kan zijn in de uitdrukking, dat Hij de wet groot en heerlijk zal maken.
- IV. Hoe Hij de wet groot maakt, en langs welke weg Hij haar heerlijk maakt.
- V. De redenen aanwijzen van deze leer.
- VI. Enige toepassing maken.

I. Ons eerste punt is, dat ik enkele bijzonderheden zal opperen aangaande de wet Gods, die door de zonde van de mens verkleind en verlaagd is.

1^e U moet dan weten, dat hier met de wet voornamelijk de zedelijke wet van de tien geboden wordt bedoeld, die eerst op de harten van onze eerste ouders bij hun schepping is ingedrukt, en later, omdat die afdruk door de val zeer geschonden en onduidelijk was geworden, aan Israël uit de mond Gods op de berg Sinaï bekend gemaakt, en op stenen tafelen geschreven, en tot gebruik voor Israël in de ark werd weggelegd. Deze wet wordt hier bedoeld. De ceremoniële en rechterlijke wetten waren bijzonder voor de Joden of het burgerschap Israëls, doch de zedelijke wet was er zodra de mens geschapen werd, en is verbindend voor alle volken. Wegens de verbreking van deze wet werd de mens veroordeeld, en zijn ganse nakomelingschap onder de vloek gelegd, daarom moet het deze wet zijn, waartoe Christus, als onze Borg, is gekomen, om die groot en heerlijk te maken. Ik voeg hier aan toe:

2^e Dat de zedelijke wet niets anders is dan een afschrift van de oorspronkelijke heiligheid en zuiverheid van Gods natuur. Gods wezenlijke heiligheid en rechtvaardigheid was, zelfs in de staat van de rechtheid, een voorbeeld, dat voor de mens te schitterend en verblindend was, daarom neemt Hij er een kopie van, en schrijft die in het hart van de mens, opdat zij een regel van zijn gehoorzaamheid en hart en leven zou zijn, van hem eisende, dat hij heilig zal zijn, gelijk Hij heilig is.

3^e De wet een kopie of uitstraling van Gods heiligheid en rechtvaardigheid zijnde, moet zij Hem dierbaarder zijn dan hemel en aarde, of het gehele samenstel van de natuur. Daarom zegt Christus: (Matth. 5:17, 18) "Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen. Want voorwaar zeg Ik u, totdat de hemel en de aarde voorbij gaan, zal er niet een jota, noch een tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied." Vrienden, welke gering of lage gedachten wij ook van de wet hebben, door de duisterheid van ons verstand, toch kan ik u verzekeren, dat zij zo heilig is in het oog van God, dat Hij eerder het samenstel van de natuur uit haar hengsels

lichten en tot haar oorspronkelijkheid niet zal terugbrengen, dan dulden, dat zij door zondaren met voeten vertreden wordt, zonder een gepaste verbolgenheid te betonen.

4° Deze wet werd aan onze eerste ouders gegeven onder de vorm van een verbond: hun werd een belofte van het leven gedaan onder voorwaarde, dat zij haar volmaakt zouden gehoorzamen, en er werd een bedreiging van de dood aan toegevoegd in geval van ongehoorzaamheid: "Ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven." In dit verbond stond Adam als het openbare en plaatsbekledende hoofd van zijn ganse nakomelingschap: was hij in zijn gehoorzaamheid aan de wet van dat verbond gebleven, dan zou hem en al zijn zaad, uit kracht van de belofte Gods, het eeuwige leven verleend zijn, want de inhoud en het hoofdbestanddeel van dat verbond was, zoals de apostel ons zegt: "De mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven."

5° De mens, die aan de vrijheid van zijn eigen wil was overgelaten, verbrak, door het vleiend gesis van de oude slang, de wet van God, en verbeurde zo zijn recht op het leven krachtens dat verbond, en bracht zichzelf en al zijn nakomelingen onder de vloek of de strafschuld van de tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood: (Rom. 5:12) "Door één mens is de zonde in de wereld ingekomen, en door de zonde de dood, en alzo is de dood tot alle mensen doorgedaan, in welke allen gezondigd hebben."

6° De wet verbroken en geschonden zijnde, werden de eer van de wet en het gezag van God, de grote Wetgever, als het ware, in het stof gelegd en met voeten getreden door de wederhorige en ongehoorzame zondaar. Toen de mens zondigde, ontkende hij zakelijk, dat de wet heilig, rechtvaardig en goed was, en op dezelfde tijd loochende hij de soevereiniteit van God, met de trotse Farao zeggende: "Wie is de Heere, dat ik Hem zou gehoorzamen?" Ik ben heer, en zal niet meer tot U komen. In één woord, iedere zonde, elke overtreding van de wet, is een verscheuren van Gods banden, en een van zich werpen van Zijn touwen, praktisch zeggende: "Laat de Almachtige van ons wijken, want aan de kennis van Zijn wegen hebben wij geen lust." Wat een ondraaglijke belediging en hoon is dit, welke een mens, die een worm is, de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont, aandoet! En wat is het een wonder, dat niet "verbolgenheid en toorn, verdrukking en benauwdheid", de ganse eeuwigheid door, iedere zondaar achtervolgen.

7° De wet geschonden en de Wetgever beledigd zijnde, zoals wij dat hebben aangestipt, is de zaligheid van zondaren door de wet en de werken van de wet geheel onmogelijk geworden, en kan geen mens zalig worden, tenzij de eer van de wet en van de grote Wetgever op de een of andere wijze hersteld en teruggegeven wordt. Het is een van de onherroepelijke besluiten van de hemel, dat "geen vlees zal gerechtvaardigd worden voor Hem", tenzij de heiligheid van de wet verdedigd wordt door een volmaakte gehoorzaamheid aan haar geboden, en een volkomen voldoening aan de rechtvaardigheid wordt gegeven voor de beledigingen, die de eer van de grote God en Wetgever zijn aangedaan, zonder dit "zal Hij de schuldige geenszins onschuldig houden." Zo stonden de zaken met Adam voor de eerste belofte van Christus, en zo staat het met al zijn nakomelingen, tenzij zij tot Hem de toevlucht nemen, Die "het einde der wet is tot rechtvaardigheid een ieder die gelooft."

II. Ons tweede punt is, dat wij zullen onderzoeken; *Wie Hij is, Die op Zich heeft genomen de wet groot te maken, en haar heerlijk te maken als onze Borg?*

Ik antwoord, dat het niemand anders is dan Messias de Vorst, de eeuwige Zoon van God, Die Zich vrijwillig heeft aangeboden als een Borg en Zaligmaker van verloren zondaren, en Die van eeuwigheid met Zijn Vader is overeengekomen, dat Hij, in de volheid van de tijd, niet alleen onze natuur zou aannemen, maar ook de eer van de wet zou herstellen en de rechtvaardigheid

ten volle zou voldoen, zeggende: (Psalm 40:8, 9) "Zie Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven: Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands." Nu. deze is de Persoon, Die de wet groot en heerlijk maakt, en over deze heerlijke Persoon worden in dit hoofdstuk vele grote dingen gezegd. Zoals:

1. Dat Hij des Vaders Knecht is. (vers 1). "Ziet Mijn Knecht, Die Ik ondersteun." Hij is wezenlijk aangemerkt in de gestaltenis Gods, en heeft het geen roef geacht Gode evengelijk te zijn", en toch "heeft Hij Zichzelf vernietigd, en de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen." en als een Knecht, is Hem beide Zijn werk en Zijn loon door Zijn Vader toegewezen. Zijn werk was, de verloren zondaren van Adams geslacht te verlossen door Zijn gehoorzaamheid tot de dood; en Zijn loon was, Zijn Eigen en Zijns Vaders eer, en onze zaligheid. Voor deze "vreugde, die Hem voorgesteld was, heeft Hij het kruis verdragen en de schande veracht", achtende Zijn drie en dertigjarige dienst maar een korte tijd, voor de liefde, die Hij de eer van Zijn Vader en onze zaligheid toedroeg. Ik zeg dit met zinspeling op de dienst van Jacob om Rachel.

2. Hier wordt ons gezegd, dat Hij des Vaders Uitverkorene is: (vers 1) "Ziet Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene"; Mijn Uitverkorene, dat is, Hem, Die Ik verkoren heb, volgens Psalm 89:20: "Ik heb hulp besteld bij een Held; Ik heb een Verkorene uit het volk verhoogd." Hij was door Zijn Vader uitverkoren, en wij zijn uitverkoren in Hem: (Ef. 1:4) "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld." O vrienden! Laat Gods Uitverkorene, onze uitverkoren Verlosser, ook onze keuze zijn. De reden waarom Zijn Vader Hem verkoren en van eeuwigheid gezalfd heeft was, dat niemand anders geschikt was om het te ondernemen, dat niemand machtig was om het gewicht van die dienst te dragen, dan alleen Hij.

3. Hier word ons gezegd, dat Hij des Vaders Liefeling of Verlosting is: (vs, 1) "Ziet Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene in Wie Mijn ziel een welbehagen heeft." Hiermee komt overeen wat Christus, onder het begrip van de Wijsheid Gods, van Zichzelf zegt: (Spr. 8:30) "Toen was Ik een voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermakingen, te aller tijd voor Zijn aangezicht spelende", O vrienden! Laat het ons met verwondering vervullen, en met bewondering van de liefde Gods tot verloren zondaren, dat Hij Zijn geliefde Zoon, Zijn enige Zoon, Zijn Schootzoon en Verlosting, wilde nemen, en Hem voor ons zondaren in de dood heeft overgegeven, opdat Hij, ten koste van Zijn bloed, de eer van de wet zou herstellen, en wij zo in overstemming met de wet en de rechtvaardigheid Gods konden worden zaliggemaakt. "Dit is van de Heere geschied, en is" terecht "wonderlijk in onze ogen."

4. Ons wordt aangaande deze Persoon, Die als onze Borg de wet heeft groot gemaakt, gezegd, dat Hij, door de zalving van de eeuwige Geest, door Zijn Vader voor het werk en de dienst van de verlossing is bekwaam gemaakt: (vers 1) "Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven." God, Zijn God, heeft Hem met vreugdeolie gezalfd boven Zijn medegenoten." Er is in Hem, als het Hoofd van het verborgen lichaam, een volheid des Geestes, opdat wij uit Zijn volheid zouden ontvangen ook genade voor genade, en wegens de geur van deze goede zalf "is Zijn Naam als een olie, die uitgestort wordt."

5. Hij is Iemand Wiens last zeer uitgebreid is; want aan het slot van vers 1. wordt gezegd, dat "Hij het recht den heidenen zal voortbrengen." De eeuwige raadslagen van de hemel, hier het recht genaamd, zouden niet alleen aan de Joden, maar ook aan de heidenen, die gedurende vele honderden jaren "vervreemd waren van het burgerschap Israëls, " worden bekend gemaakt. Ik zal hem niet alleen geven, "om op te richten de stammen Jacobs, en om weder te brengen de bewaarden in Israël", maar ook, "tot een Licht der heidenen, om Mijn heil te zijn tot aan het

einde der aarde." O! Dat er nu, nu deze profetie vervuld is, een samenvergaderen van de arme heidenen mag zijn tot Hem, Die staan zal tot een Banier der volkeren." "Christus gepredikt onder de heidenen" is een deel van de onbegrijpelijke "verborgenheid der godzaligheid."

6. Ons wordt van Hem gezegd, dat Hij een zachtmoedige en nederige Zaligmaker zou zijn, en dat Hij Zijn werk zonder veel geraas zou doen en voleindigen: (vers 2) "Hij zal niet schreeuwen, noch Zijn stem verheffen, noch Zijn stem op de straten horen laten."

7. Dat Hij zeer teer en medelijdend zou Zijn voor Zijn arme volk, in het bijzonder voor de zwakken van Zijn kudde: (vers 3) "Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek, die zal Hij niet uitblussen"; Hij zal de geringste mate of beginselen van geloof, liefde, of gehoorzaamheid niet ontmoedigen of verachten; neen, "Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen en in Zijn schoot dragen, de zogenden (Engelse overzetting: de drachtigen) zal Hij zachtkens leiden."

8. Dat Hij overwinnend en voorspoedig zou zijn in Zijn werk, niettegenstaande al de tegenstand, die Hij zou ontmoeten, hetzij van de hemel, van de aarde, of van de hel: (vers 3, 4) "Met waarheid zal Hij het recht voortbrengen. Hij zal niet verdonkerd worden en Hij zal niet verbroken worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben besteld."

9. Van Hem wordt gezegd, dat Hij Zijns Vaders opdracht zou overbrengen, en door de rechterhand Zijner kracht in Zijn werk zou ondersteund worden: (vers 6) "Ik de Heere heb U geroepen in gerechtigheid, en Ik zal U bij Uw hand grijpen, en Ik zal U behoeden." Hij drong Zichzelf niet op in het werk van de bediening: Hij liep niet zonder gezonden te zijn. Neen, maar "Hij is van God geroepen, gelijk Aäron", en geroepen zijnde, werd Hij niet alleen gelaten.

10. Van Hem wordt gezegd, dat Hij de genadegift van God is aan een verloren wereld: (vers 6) "En Ik zal U geven tot een Verbond des volks"; zodat een ieder, die in Hem gelooft een zaligmakend deel heeft aan het verbond der genade en der belofte, en aan alle gewisse weldadigheden Davids. Een ieder, die in Hem gelooft en Hem zijn eeuwig al toebetrouwt: een ieder, die Hem aanneemt als de onuitsprekelijke gave Gods, mag het ganse verbond doorgaan en daar alles oprapen wat Hij tot zijn gebruik vindt, en zeggen: "Dit is van mij, en dat is van mij, en alles is van mij, omdat Christus de Mijne is, als de genadegift Gods."

11. Ons wordt van Hem gezegd, dat Hij het Licht van de wereld zou zijn, en in het bijzonder een Licht voor de arme heidenen, die zo lange tijd in het rijk van de schaduw des doods hadden gezeten: (vers 6.) "Ik zal Hem geven tot een Licht der heidenen." (vers 7) "Om te openen de blinde ogen." Christus is de ware Zon der gerechtigheid, het Licht der wereld, en iedereen heeft evenzeer recht, om van Hem gebruik te maken voor alles wat hij tot zijn zaligheid nodig heeft, als hij heeft, om gebruik te maken van het licht van de zon in het uitspansel, waarvan ieder mens, hij zij rijk of arm, van adel of gering, een heilige of een zondaar, krachtens geboorte een erfgenaam is. O vrienden! Laat het licht van de Zon der gerechtigheid in uw verstand ingaan, en gij zult "genezing vinden onder Zijn vleugelen."

12. Er wordt van Hem gezegd, dat Hij de gevangenen van de duivel zou losmaken: (vs, 7) "Hij zal de gebondenen uitvoeren uit de gevangenis, en uit het gevangenhuis hen, die in duisternis zitten." Zondaren zijn de wettige gevangenen van de hel, en de duivel heeft tegen het ganse mensdom de wet en de rechtvaardigheid aan zijn zijde, om hen als Gods gevangenebewaarder in de banden van de ongerechtigheid gevangen te houden. Doch Christus maakt de wet groot en maakt haar heerlijk en de grote Rechter heeft lust aan Hem om zijner gerechtigheidswille:

daarom zegt Hij in een dag van Zijn heirkraft tot de arme gevangenen: "Gaat uit." Zo ziet u Wie en Wat Hij is, van Wie hier in het verband wordt gezegd dat Hij de wet groot maakt.

III. Ons derde punt was, dat ik zal onderzoeken *wat daarin vervat is, dat Hij de wet groot en heerlijk zal maken.*

In deze uitdrukking worden de volgende dingen verondersteld en zijn daarin vervat.

1^e Zoals u hebt gehoord, veronderstelt het dat de wet verbroken is, en dat daardoor haar, en Hem, Die de wet heeft gegeven, de grootste smaad is aangedaan. Daarom wordt de zonde, die een overtreding van de wet is, een achter onze rug werpen van Gods raad genoemd, gelijk wij doen met iets, dat wij versmaden en waarvan wij walgen. De zondaar versmaadt onder het bestuur van de wet Gods te zijn, en richt zijn begeerlijkheden en verdorven neigingen in haar plaats op; en welke grotere schande en oneer kan de koninklijke wet van de hemel worden aangedaan?

2^e De uitdrukking houdt in of veronderstelt, dat God, de grote Wetgever, herstel eist. Hij wil, dat Zijn wet gehandhaafd en in haar eer hersteld wordt, anders kan niemand, die leeft, worden zalig gemaakt. O, dat zondaren, die de wet op onnoemelijk veel tijden en wijzen hebben verbroken, dit recht overwogen! Indien de heilige wet geen genoegdoening ontvangt voor de overtreding van haar, staat zij als een eeuwige sluitboom onze zaligheid in de weg. Nu, bent u in staat haar volmaakt te gehoorzamen, nadat u haar hebt verbroken? Of kunt u de straf, die u haar schuldig bent, voldoen, en de rechtvaardigheid verzoenen?

3^e Het houdt in, dat de mens, die de wet heeft verbroken geheel onbekwaam is haar eer te herstellen, of de rechtvaardigheid te voldoen. Wel tracht een ieder, die door de werken van de wet zoekt zalig te worden, dit te doen, doch, helaas, hij wandelt als in een beeld, hij woelt ijdelijk, hij wandelt in de vlam van zijn vuur, en in de spranken, die hij ontstoken heeft, en dan ligt hij in smart neer. Hij vermoeit zich slechts door zijn grote reis, want zijn webben deugen niet tot klederen, en hij kan zich niet dekken met zijn werken; want "door de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden."

4^e Het houdt in, dat God, de grote Wetgever de plaatsvervanging van de zondaar door een Borg toestaat, anders kon Hij de wet niet voor ons en in onze plaats groot maken. Vrienden, indien God had vastgehouden aan de strenge eis van Zijn wet, volgens de inhoud van het eerste verbond: "Ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven", zou Hij herstel van ons in onze personen hebben geëist, in welk geval wij, als een eeuwig offer, in de handen van wrekende toorn en rechtvaardigheid zouden zijn gevallen: doch, Zijn Naam zij eer, Hij staat af van de strenge eis van Zijn wet, en laat een Borg toe; en Hij laat niet alleen een Borg toe, maar Hij zorgt ook voor Iemand, Die Borg voor ons is: "Ik heb hulp besteld bij een Held; Ik heb David mijn Knecht gevonden."

5^e Het geeft te kennen, dat Christus, als onze Borg, werkelijk Zijn nek onder het juk van de goddelijke wet heeft gezet. Hoewel Hij geen schuldenaar aan de wet was, hetzij aan haar gebod, of aan haar straf, toch heeft Hij Zijn heerlijk hoofd gebogen, opdat dat zware juk voor ons om Zijn nek zou worden gestrengeld. Eiste de wet heiligheid en wel volmaakte heiligheid, in onze natuur? Wel, zij ontvangt haar eis in Christus, want Hij is van nature heilig: Hij is vrij van de smet of belevking van de erfzonde: (Lukas 1:35) "Dat heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden." "Hij was heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren." Eiste de wet volmaakte gehoorzaamheid aan haar geboden? Wel, die ontvangt zij in Christus; want Hij heeft alle gerechtigheid vervuld: "Hij heeft geen onrecht gedaan, noch bedrog is in Zijn mond geweest." Eiste de wet voldoening aan de rechtvaardigheid, of de

uitvoering van de straf? Wel, in Hem heeft zij wat zij eist; want, "Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. Hij, de Rechtvaardige, "heeft voor de onrechtvaardiger geleden, opdat Hij ons tot God zou brengen." Zo verliest de wet niets bij de plaatsvervanging van Christus. maar ontvangt alles wat zij eist.

7^e Het houdt in, dat de heilige wet, in plaats van iets te verliezen, meer eer en heerlijkheid wordt toegevoegd door de gerechtigheid van de Borg. Nooit tevoren had de wet zo'n voorwerp, als haar Heere, Die haar gemaakt had. Veronderstelt, dat de onzondige gehoorzaamheid van Adam en al zijn nakomelingen, en de gehoorzaamheid van alle engelen in de hemel, en van alle schepselen bijeengevoegd werden, en dat deze gehoorzaamheid de eeuwigheid door duurde, dan kon dit toch de wet niet groot maken, noch haar heerlijk maken; omdat de gehoorzaamheid van schepselen niets is dan wat zij volgens recht aan de wet van hun grote Schepper schuldig zijn. Doch hier is de grote Heere van engelen en mensen, Wiens wil voor hen allen een wet is, Die de wet gehoorzaamt in onze plaats. Dit voegt zeker een nieuwe luister en verhoogde heerlijkheid toe aan de wet, die zij tevoren nooit heeft gehad. Zo ziet u wat daarin vervat is, dat Christus de wet groot maakt en haar heerlijk maakt.

IV. Ons vierde punt was, dat ik zal onderzoeken, hoe Christus de wet groot maakt, en op welke wijze Hij haar heerlijk maakt.

Om dit duidelijk te maken moet u overwegen, dat de zedelijke wet op tweeërlei wijze moet worden aangemerkt, namelijk als een verbond, en als een regel des levens. Als een verbond, het eeuwige leven belovende aan een ieder, die haar geboden volmaakt gehoorzaamt, en de dood dreigende aan een ieder, die in het doen van deze voorwaarde in gebreke blijft. Zij kan ook worden aangemerkt als een regel van gehoorzaamheid, enkel de plicht voorschrijvende, die het redelijke schepsel schuldig is aan God, zijn grote Schepper, Behouder en Weldoener, zonder dat er enige belofte van het leven of bedreiging van de dood aan verbonden is, welke haar de vorm van een verbond geeft. Christus nu heeft de wet groot gemaakt, en haar heerlijk gemaakt, in beide deze opzichten aangemerkt.

Ten eerste. Als een verbond, maakt Hij de wet groot en heerlijk; en Hij deed dit om aan al haar eisen te voldoen. Zoals ik reeds aanhaalde waren er drie dingen, waarop de wet bij de gevallen mens aandringt, uit kracht van de verbondsovereenkomst tussen God en Adam in de staat van de rechtheid.

1. Heiligheid van nature.
2. Rechtvaardigheid van leven.
3. Voldoening voor zonde en ongehoorzaamheid. Wij kunnen in het minste niet aan een van deze dingen voldoen, doch aan elk van deze heeft Christus volmaakt voldaan.

1. De wet, als een verbond, eist van ons een volmaakte heiligheid en oprechtheid in onze natuur. God gaf die aan Adam in de staat van de rechtheid; want Hij maakte hem recht, naar Zijn beeld. Deze rechtheid en onverdorvenheid van nature werd door de val geheel verloren; wij zijn "in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren; het ganse hoofd is krank, en het ganse hart is mat. Van de voetsool af tot het hoofd toe is er niets geheels aan hetzelfde, maar wonden, striemen en etterbuilen." Hierdoor zijn wij "van nature kinderen des toorns, " zodat de wet onder degenen. die door natuurlijke voortteling uit Adam gesproten zijn, geen heilige, zuivere, en onverdorven natuur kan vinden. Deze eis van de wet is echter in Christus, de tweede Adam, als het openbare Hoofd en de vertegenwoordiger van Zijn geestelijk zaad vervuld; want Hij werd, door de kracht van de Heilige Geest, in de baarmoeder ontvangen, en uit haar zonder zonde geboren: (Lukas 1:35) "Dat heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden." Hebr. 7:26) Hij is "heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren." De wet

eist van elk Adamskind, dat hij een natuur zal hebben even oprecht en heilig als die, welke hij bij zijn schepping van God heeft ontvangen. Dit te geven is voor ons volstrekt onmogelijk, maar zij wordt in Christus gevonden; want in Hem is de menselijke natuur weer in haar oprechtheid en volmaaktheid hersteld, en iedere gelovige wordt, als in Christus zijn openbaar Hoofd en Vertegenwoordiger zijnde, door de wet aangemerkt, als in Christus, de tweede Adam, heilig geboren, even heilig als hij in de eerste Adam werd geschapen. Daarom wordt van de gelovigen gezegd, dat zij volmaakt zijn in Hem (Kol. 2:10). Zij hebben een volkomen heiligheid van nature in Hem. Dit duurt, volgens de eisen van de wet, in Christus voort; want de wet eist niet alleen, dat onze natuur heilig is, maar ook, dat wij daarin zullen volharden en blijven. Deze eis van de wet nu wordt in Christus volledig beantwoord, want in Hem blijft onze natuur voor eeuwig volmaakt heilig, hoe onheilig zij ook mag zijn in ons, persoonlijk of op zichzelf aangemerkt. God, onze natuur aanschouwende zoals die in Hem is, niet zoals zij in ons is, ziet ons geheel schoon en volmaakt in heiligheid in Hem, zonder het minste bederf, volgens Hoogl. 4:7: "Geheel zijt gij schoon, mijn vriendin, en daar is geen gebrek aan u." Aldus is deze eerste eis van de wet, wat de volmaakte heiligheid van onze natuur betreft, in Christus vervuld.

2. De wet eist niet alleen een volmaakte heiligheid van nature, maar ook een volmaakte en onzondige gehoorzaamheid van leven. De taal van de wet, als een verbond, is tot alle kinderen Adams: "Die deze dingen doet zal door dezelve leven. Wilt u in het leven ingaan, onderhoud de geboden." Wij moeten "blijven in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen." Doch nu kan deze eis van de wet door ons niet beantwoord of vervuld worden; want geen bloot mens kan, sedert de val, de geboden Gods volmaakt houden, doch hij overtreedt ze dagelijks in gedachten, woorden en daden. Onze natuur, zoals u gehoord hebt, geheel verdorven zijnde, is elke gedachte en overlegging ten allen dage, ten allen tijde, alleen boos. Nu, hoewel geen mens, die door natuurlijke voortteling van Adam afstamt, de wet volmaakt kan gehoorzamen, toch heeft zij, wat zij eist, van Christus, onze heerlijke Borg, Hoofd en Plaatsbekleder, ontvangen. De wet eist van ons, dat onze gehoorzaamheid algemeen, volmaakt en volstandig zal zijn, en dit alles wordt gevonden in de gehoorzaamheid van onze Borg. Want

- (1) Zijn gehoorzaamheid aan de wet, als onze Borg, is algemeen: alles wat in het boek van de wet geschreven is moet gehoorzaamd worden; indien er een jota of een tittel ontbreekt aan de gehoorzaamheid aan haar geboden, legt zij de mens onder de vloek. Nu, Christus heeft alles wat de wet eiste gedaan; Hij heeft alle gerechtigheid vervuld; Hij deed "geen onrecht, en in zijn mond is geen bedrog geweest."
- (2) Zijn gehoorzaamheid aan de wet was, wat de wijze betreft, in elk opzicht volmaakt. De wet eist, dat wij niet alleen alles zullen doen wat zij eist, maar dat wij de Heere zullen liefhebben, en Hem dienen, "uit geheel ons hart, en uit geheel onze ziel, en uit geheel onze kracht, en uit geheel ons verstand, en onze naaste als onszelf." O! Wie van het ganse geslacht van Adam kan de Heere op die wijze gehoorzamen en liefhebben? Maar in Christus is dit gedaan: liefde tot God en de mensen blonk in haar volmaaktheid uit in Hem, en in de ganse loop van Zijn gehoorzaamheid.
- (3) Zijn gehoorzaamheid was volstandig, en duurde voort tot de einde toe. Zo eiste de wet, dat wij niet alleen alles zouden doen, maar "dat wij zouden blijven in alles wat geschreven is in het boek der wet, om dat te doen." De mens, "die in waarde is, blijft niet", en in de beste staat, in zijn beste gestalten, kan hij niet een ogenblik blijven in zo'n algemene en volmaakte gehoorzaamheid, als de wet eist; doch Christus, onze heerlijke Borg, bleef tot de einde toe in een algemene en volmaakte gehoorzaamheid; van Zijn geboorte af tot aan Zijn dood, van de baarmoeder af tot aan de grafspelonk. Daarom staat er geschreven, dat Hij "gehoorzaam was tot de dood"; en "dat Hij voleindigd heeft het werk, dat de Vader Hem gegeven heeft om te doen." Zo ziet u, dat de wet in Christus, onze Borg, groot gemaakt en heerlijk

gemaakt is, ten opzichte van deze eis van rechtvaardigheid van leven. Dit noemen de godgeleerden gewoonlijk Zijn dadelijke gehoorzaamheid.

3. Een andere zaak, die de wet van de gevallen mens eist, is een volkomen voldoening aan de rechtvaardigheid, overeenkomstig de wettige straf of het vonnis van de wet: "Ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven." De waarheid en getrouwheid Gods was bij deze bedreiging betrokken, en de rechtvaardigheid eiste haar uitvoering, aangezien er zonder dood of bloedstorting geen vergeving van zonde kan zijn. Nu, verondersteld, dat de bedreiging van de tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood, over Adam en zijn nakomelingschap voor eeuwig was uitgevoerd, dan zouden de wet en de rechtvaardigheid verheerlijkt zijn in ons verderf, doch toch zou nooit gezegd kunnen zijn, dat de wet en de rechtvaardigheid voldaan waren, en veel minder zouden zij groot en heerlijk gemaakt zijn geworden; maar door de dood en het lijden van de Zoon van God in onze plaats, is de straf van de wet zodanig vervuld, en de rechtvaardigheid zo ten volle voldaan, dat de Heere HEERE zelf verklaart, dat Hij lust aan Hem heeft om Zijner gerechtigheidswil, omdat de wet daardoor groot gemaakt en heerlijk gemaakt is. Het is de Man, Die Gods Metgezel is, en "Die het geen roof behoeft te achten Gode evengelisch te zijn", Die een vloek en een offerande voor ons geworden is. Het beste bloed van de ganse schepping wordt gegeven ter voldoening van de wet en de rechtvaardigheid. Zo ziet u hoe al de eisen van de wet in Christus ten volle voldaan zijn, en zo maakt Hij ten volle de wet als een verbond groot.

Ten tweede. Christus maakt de wet groot, niet alleen als een verbond, maar ook als een regel van het leven, en dit doet Hij op verscheiden wijzen.

1. Door, in Zijn Eigen voorbeeld, aan al Zijn navolgers een schoon afschrift van gehoorzaamheid ter navolging te geven. Christus noemt de wet, als een regel van gehoorzaamheid, Zijn juk: "Neemt Mijn juk op u", en om het juk voor Zijn vrienden licht te maken draagt Hij het eerst, en Hij maakt het glad, opdat het hun hals niet zal bezeren. Daarom wordt ons gezegd, dat Hij ons een voorbeeld heeft nagelaten, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen. Wij moeten alzo wandelen gelijk Hij gewandeld heeft, Hem navolgen, en onze loopbaan lopen, ziende op Hem, als ons heerlijk Voorbeeld van gehoorzaamheid. Wij moeten heilig zijn, "gelijk Hij, Die ons geroepen heeft heilig is."
2. Door ze in haar grootste uitgestrektheid te verklaren, want, gelijk David zegt, "zij is zeer wijd." De Joodse leraars loochenden de geestelijkheid van de wet, en beperkten haar betekenis tot de enkele letter, om zo hun eigen gerechtigheid te kunnen oprichten; doch Christus verdedigt in Zijn bergrede de wet tegen die beperkte en bedorven verklaringen, en legt haar open in haar uitgebreidheid en geestelijkheid. Hij toont aan, dat de wet van God niet alleen bij de uitwendige mens, of de openlijke handelingen van het leven betrokken is, maar dat zij zich tot het hart en de innerlijke schuilhoeken van de ziel uitstrekt, zoals wij zien in Matth. 5, waar Hij hun zegt, dat ten onrechte toornig zijn in het oog van de heilige wet doodslag is, en dat, "zo wie een vrouw aanziet om haar te begeren reeds overspel in zijn hart met haar gedaan heeft", en dergelijke.
3. Door de verplichting om haar te gehoorzamen aan al Zijn volgelingen als een regel vast te stellen. Hoewel Hij de verplichting om haar als een verbond te gehoorzamen voor alle gelovigen heeft ontbonden, zodat zij er niet door gerechtvaardigd of veroordeeld zullen worden, nochtans stelt Hij haar vast als een regel van plicht, zowel voor de gelovigen als voor anderen: (Matth. 5:17) "Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden, Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen." (Rom. 3:31) "Doen wij dan de wet teniet door het geloof? Dat zij verre: maar wij bevestigen de wet." De wet is ons nu overgegeven in de hand van de Middelaar; zij heeft niets van haar oorspronkelijk gezag als van God de Schepper komende, verloren, doch deze wet van de

Schepper ontvangt een bijgevoegd gezag, als aan ons uitgevaardigd zijnde door God de Verlosser.

4. Christus maakt de wet groot door haar met de vinger van de Geest in het hart van al Zijn volgelingen te schrijven, volgens de belofte: (Jes. 31:33) "Ik zal Mijn wet in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn." Wanneer iemand krachtadig wordt geroepen door het Woord en de Geest van Christus, legt Hij, op dat ogenblik, een beginsel van heiligheid, of gelijkvormigheid aan de wet, in Zijn hart. Vandaar die uitgangen van de ziel naar gehoorzaamheid aan de wet, die wij zo gedurig onder de heiligen vinden: "Laat mijn hart oprecht zijn tot Uw inzettingen, opdat ik niet beschaamd worde. Ach, dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren! Houdt mijn gangen in Uw sporen, opdat mijn voetstappen niet wankelen."
5. Door gehoorzaamheid aan de wet in te scherpen aan al Zijn volgelingen, door krachtiger beweegredenen dan de wet, op zichzelf beschouwd, kon verschaffen. Dood, hel en verderf zijn de voornaamste beweegredenen, waarvan de wet gebruik maakt in het eisen van gehoorzaamheid van de gevallen mens: "Ten dage als gij daarvan eet zult gij de dood sterven; verbolgenheid en toorn, verdrukking en benauwdheid over alle ziel des mensen, die het kwaad werkt." Doch Christus in het Evangelie trekt de mens niet met geweld, maar lieflijk in de wegen van de gehoorzaamheid, door de overweging van verlossende liefde; Hij trekt hen met touwen der liefde, en met mensenzelen. Paulus zegt:, "De liefde van Christus dringt mij." Christus zegt: "Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden." Hij maakt hen vrij van de toorn en de vloek, en dan roept Hij hen, opdat "zij Hem zullen dienen zonder vrees, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen huns levens." En zo maakt Hij Zijn juk zacht, en Zijn last licht.
6. Door hen in hun gehoorzaamheid aan de wet door Zijn Geest aan te sporen, volgens die verbondsbelofte: (Ezech. 36:27) "Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u: en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen, en Mijn rechten zult bewaren en doen." Hierdoor benaastigen zij zich heilig te zijn in al hun wandel, en het licht van hun gehoorzaamheid en heiligheid in hun wandel schijnt, zodat anderen, die hun goede werken zien, "hun Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken."

Zo ziet u, hoe Christus de wet groot maakt, en haar als een verbond heerlijk maakt; als een Borg, het recht van de wet vervullende in Zijn Eigen Persoon, en als een regel van gehoorzaamheid in de harten en levens van Zijn volgelingen. Naar mijn gedachten moeten onze tekstwoorden voornamelijk in de eerste zin worden verstaan, namelijk als een verbond, zoals duidelijk blijkt uit het andere zindeel van het vers, vergeleken met de woorden: De Heere heeft lust aan Hem om Zijner gerechtigheidswil; niet om Zijner gehoorzaamheidswil, maar om Zijner gerechtigheidswille heeft de Heere lust aan Hem.

V. Ons vijfde punt was, de redenen van deze leer aan te wijzen, waarom Christus de wet groot en heerlijk maakt.

Hierop antwoord ik in de volgende bijzonderheden.

1^e Hij deed het uit de achting, die Hij had voor de eer en het gezag van Zijn Vader, die beledigd waren door de schending van de wet. De soevereiniteit, heiligheid, rechtvaardigheid, en andere volmaaktheden van God waren veracht, en Zijn regering was verstoord in de verbreking van de wet. Om nu die eer die Hij niet geroofd had, aan God terug te geven, wilde Hij de wet groot maken, en haar heerlijk maken: daarom kon Hij tot Zijn Vader zeggen, toen Hij Zijn werk had voleindigd: "Vader, ik heb U verheerlijkt op de aarde", waar Hij door de zonde van de mens onteerd was.

2° Hij deed het uit de liefde, die Hij onze zaligheid toedroeg, welke niet kon worden verwezenlijkt, zonder dat de straf, die de wet eiste, ondergaan en haar gebod gehoorzaamd was. De wet en de rechtvaardigheid Gods stonden gereed op ons te vallen, maar Hij kwam tijdig tussenbeide, zeggende: "Zie Ik kom; Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands."

3° Omdat Hij van eeuwigheid door God voor dit werk verordineerd was; Hij was daartoe door het besluit en de verordening van de hemel gezalfd, en Hij deed altijd die dingen, die Zijn Vader behaagden.

4° Omdat Hij zich in de Raad des vredes had verbonden; Hij had Zijn Naam in de rol des boeks ingeschreven, en Zijn oor laten doorboren, om voor dit werk de Knecht Zijns Vaders te zijn. En tot Zijn schade gezworen of beloofd hebbende, wilde Hij niet veranderen. Het was op grond van deze verbintenis van Christus, om de wet en de rechtvaardigheid te voldoen, dat de heiligen onder het Oude Testament in de hemel werden toegelaten. Als Hij niet had gedaan wat Hij op Zich had genomen, zouden zij weer uit de hemel naar de plaats van de verdoemden zijn gezonden, maar Zijn Vader wist, dat Hij bekwaam voor Zijn werk was, en dat "Hij niet verdonkerd en verbroken zou worden, totdat Hij het recht op aarde zou hebben besteld."

5° Hij maakte de wet groot, als een verbond, opdat wij van haar in haar verbondsvorm en vloek zouden worden vrijgemaakt: (Gal. 4:4) "Hij is geworden onder de wet, opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou": (Rom. 7:4) "Gij zijt der wet gedood door het lichaam van Christus."

6° Hij heeft de wet groot gemaakt en haar heerlijk gemaakt als een verbond, opdat wij haar als een regel zouden gehoorzamen, en de Heere zonder vrees voor de vloek en de veroordeling zouden dienen "in heiligheid en gerechtigheid al de dagen onzes levens." Indien Christus de eer van de wet niet had hersteld, zouden wij door vrees voor de straf van de wet, die ons ieder ogenblik zo hebben aangegrepen, aan de dienstbaarheid onderworpen zijn geweest.

7° Om Zijn regeringsrecht als Middelaar teweeg te brengen en te bevestigen: (Rom. 14:9) "Want daartoe is Christus ook gestorven, en opgestaan, en weer levend geworden, opdat Hij beiden over doden en levenden heersen zou." Hij was besloten, dat Hij Heere zou zijn, niet alleen krachtens recht van schepping, maar ook krachtens recht van verlossing; niet alleen de Heere, Die ons gemaakt, maar ook de Heere, Die ons gekocht heeft, en daarom maakt Hij de wet heerlijk.

8° Om de vijand en de wraakgierige te doen ophouden, en de duivel in zijn eigen strik te vangen. De heerschappij van de duivel en zijn door overweldiging genomen Koninkrijk in de wereld, rustte op de schending van de wet. Toen de wet verbroken was kreeg de duivel zijn macht van God, als zijn gevangenebewaarder en beul, over de arme mens; doch nu Christus, als een Borglosser, de wet vervuld en de rechtvaardigheid voldaan heeft, valt het koninkrijk van de duivel van zijn grondslag, is zijn kop vermorzeld, en heeft Hij door de dood teniet gedaan degene, die het geweld des doods had. Toen de duivel de mens had overgehaald om de wet te verbreken. en hem zo onder de straf van de wet had gebracht, (de ziel, die zondigt, die zal sterven) heeft de duivel ongetwijfeld gezegd: Nu heb ik het gewonnen, God kan de mens niet zaligmaken zonder krenking van Zijn heiligheid en getrouwheid, die bij de straf, die de wet eist, verbonden zijn. Hij dacht ongetwijfeld, dat hij God verrast had, die nu verplicht was Zijn onderkoning, die in deze benedenwereld Zijn beeld droeg, te verderven. Doch oneindige Wijsheid is wijzer dan de vijand, Hij "vangt de wijzen in hun arglistigheid", dat "de raad van die

verdraaide geest gestort of overhoop geworpen, wordt." God zegt: Mijn Zoon zal de menselijke natuur aannemen, en voor de mens en in zijn plaats de wet groot maken, en heerlijk maken, door haar geboden te gehoorzamen en de vloek op Zich te nemen. Hij zal op die grond de zaligheid en bevrijding van de mens teweegbrengen in overeenstemming met Mijn heiligheid en waarheid: "Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken van de duivel verbreken zou." Zo ziet u de redenen, waarom Christus de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt heeft.

VI. Ik ga nu over tot ons zesde punt, dat is de **toepassing**.

Het eerste gebruik, dat ik van deze leer zal maken zal zijn bij wijze van gevolgtrekking in de volgende bijzonderheden.

1^e Is het zo, dat Christus, als onze Borg, de wet groot en heerlijk gemaakt heeft? Ziet dan hieruit de voortreffelijkheid van de wet, en de heilige hoogachting welke God voor haar heeft. Indien de mens, die de wet heeft geschonden, ooit in de tegenwoordigheid Gods, of tot de genieting van Hem wordt toegelaten, hetzij hier of hiernamaals, dan zal het in zo'n weg zijn, dat de eer van de wet behouden en hersteld zal worden. O vrienden! Wacht u voor geringe gedachten van de heilige wet van de tien geboden, want God denkt eervol over haar, en Hij wil, dat haar eer tot elke prijs wordt gehandhaafd. Indien haar recht niet door toerekening in u vervuld wordt, zal haar straf in u vervuld worden. Het grote plan van de eeuwige Wijsheid, in het werk van de verlossing, was, dat de wet groot en heerlijk zou worden gemaakt in de zaligheid van de verloren zondaar. Omdat dit op geen andere wijze kon geschieden, moet de eeuwige Zoon van God "worden uit een vrouw", opdat Hij kon "worden onder de wet", en alzo de eer van de heilige wet zou worden gehandhaafd en bewaard. O getuigt dit niet, dat God een heilige hoogachting voor haar eer heeft? En toch, helaas! Hoe weinigen zijn er onder de belijdende Christenen, die enige hoogachting voor haar eer doen blijken, omdat zij haar elke dag met voeten treden, door haar ongehoorzaam te zijn in gedachten, woorden en daden. Niemand is waarlijk een Christen, zo hij niet enigermate, evenals God, eervolle gedachten van de wet heeft, en met Paulus zegt: De wet is heilig, rechtvaardig en goed. David had zulke hoge gedachten van haar, dat hij haar dag en nacht overdacht, en alle haar geboden, van alles, voor recht hield.

2^e Ziet hieruit het kwaad van de zonde, en waarom Christus is gekomen om de overtreding te sluiten, en om de zonden te verzegelen. De zonde toch is een overtreding van de wet, welke Christus wil, dat groot gemaakt en heerlijk gemaakt wordt. God, die Rechtvaardige Rechter, heeft wegens de schending van de wet zulk een twist tegen de zonde, dat Hij "verbolgenheid en toorn, verdrukking en benauwdheid, heeft aangekondigd over alle ziel des mensen, die het kwaad werkt." Zijn twist daartegen zal tegen een boze ongelovige wereld worden voortgezet tot in de onderste hel. Hij heeft besloten, dat de goddelozen zullen terugkeren naar de hel toe, alle Godvergetende heidenen, die Zijn wet achter hun rug werpen. Toen de zonde door toerekening op Hem werd gelegd, die voor geen zonde had te boeten, namelijk op de eeuwige en geliefde Zoon van God, ontwaakte het zwaard van de gerechtigheid tegen Hem, en verwondde Hem om onze overtreding. Vrienden! Ontdekt niet dit alles de boosaardigheid en het kwaad van de zonde, zoals zij een overtreding is van die wet, die God tot elke prijs groot en heerlijk gemaakt wil hebben? O, u, die de Heere liefhebt, haat ze, want het is die gruwelijke zaak, die Hij haat.

3^e Heeft Christus de wet groot gemaakt, en haar heerlijk gemaakt? Ziet dan hieruit de vreselijke toestand van elke zondaar, die buiten Christus is, verstoken van Zijn gerechtigheid. De wet van God toch, die iedere zondaar de dood aankondigt, staat in haar volle kracht tegen Hem; zij dringt nog steeds bij u aan op de schuld van volmaakte onzondige gehoorzaamheid, en omdat u die niet kunt geven kondigt zij u de vloek Gods aan: (Gal. 3:10) "Want zovelen als er onder de

werken der wet zijn, die zijn onder de vloek." De wet wil, dat haar vloek wordt uitgevoerd en vervuld, hetzij in de Borg, of in de zondaar.

4° Ziet hieruit de wonderlijke liefde Gods tot verloren zondaren, die Zijn Zoon zond om de wet groot te maken, nadat wij die geschonden en verbroken hadden; en tegelijkertijd ontdekt het de genade en liefde van onze Heere Jezus Christus, Die hoewel Hij de allerhoogste Rechter, Koning en Wetgever is, toch gewillig was "te worden onder de wet", en haar als een onderdaan te gehoorzamen, opdat wij van de wraak van de wet zouden worden verlost, en het recht van de wet in ons vervuld zou worden door Hem: (Rom. 8:3, 4) "Want hetgeen de wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn Zoon zedende in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees. Opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest."

5° Ziet hieruit de onkunde en dwaling van hen, die bevooroordeeld zijn tegen de leer van de toegerekende gerechtigheid, en van de rechtvaardigmaking door het geloof, alsof die afbreuk zou doen aan de heilige wet, of op enigerlei wijze haar eer en haar gezag zou verkleinen. Het is er toch zo ver van af, dat de wet daardoor zou worden verkleind, dat het de enige weg is waarin zij kan vervuld en groot gemaakt worden. Christus doet de wet niet teniet, maar Hij vervult haar recht, in Zijn Eigen Persoon door een dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid, en in Zijn leden door toerekening. Daarom staat er geschreven, dat "Christus het einde der wet is tot rechtvaardigheid." De wet krijgt wat zij in Christus zoekt, en wanneer een zondaar in Jezus gelooft, houdt de wet op die zondaar te achtervolgen, roepende: Er is voor hem geen verdoemenis, want wat Ik eiste heb Ik gekregen in zijn Borg, Die een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht, waardoor Ik geëerd ben.

6° Ziet hieruit de dwaling van hen, die beweren, dat een gerechtvaardigde gelovige de vloek of het strafrecht van de wet nog onderhevig is. Doch hoe zou de gelovige haar vloek nog onderhevig kunnen zijn, aangezien de wet, zowel wat het gebod als de straf betreft, in Christus, de Borg, voldoening heeft ontvangen. Deze leer verkleint de uitnemendheid van die wet-verheerlijkende gerechtigheid, die de gelovigen in hun rechtvaardigmaking wordt toegerekend. Indien Adam in de volmaakte gehoorzaamheid aan de wet was staande gebleven, zouden noch hij, noch zijn nakomelingen de vloek of de straf van de wet onderworpen zijn geweest; hoeveel te minder is de gelovige die onderhevig, die door toerekening met de gerechtigheid Gods versierd is. Dit woord mag hen, die zo'n leer voorstaan, wel van schrik verpletteren: (Rom. 8:33) "God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt?" God ontslaat de gelovige van de vloek; wie zou hem die dan nog onderhevig durven maken?

7° Ziet de dwaling en dwaasheid van hen, die bezig zijn om "hun eigen gerechtigheid op te richten" als de grond van hun rechtvaardigmaking en aanneming, en, evenals de Joden, weigeren "zich aan de rechtvaardigheid Gods te onderwerpen" (Rom. 10:3) O, hoe verkleinen zij, die zo doen, de wet, en hoe verachten zij de gerechtigheid van Christus! Want de eigengerechtigte mens zegt metterdaad, dat hij beter in staat is, om door zijn gehoorzaamheid de wet groot te maken, dan Christus. Om deze minachting van de gerechtigheid van Christus door de Joden, versmaadde en verwierp God het gehele Joodse volk, en om deze zonde zal elke eigengerechtigte door God verworpen worden.

8° Deze leer doet ons de dwaling zien van hen, die, al willen zij de gerechtigheid van Christus niet volstrekt verwerpen, het nochtans willen wagen er iets van hun eigen mee te vermengen. O, zeggen sommigen: "Christus en mijn geloof, Christus en mijn goede werken, Christus en mijn gebeden, mijn berouw, mijn tranen en goede hoedanigheden, zullen mij rechtvaardigen." Wel,

hoe u er ook over denkt, langs deze weg wordt de gerechtigheid van Christus verkleind, alsof die alleen niet volledig aan de wet Gods kon beantwoorden. Vrienden, gedenkt, dat het geloof een berusten is alleen op Christus en Zijn gerechtigheid, met uitsluiting van alles in u, of van u, als de grond van uw aanneming. Het is alleen de gerechtigheid van Christus, die de wet groot maakt, en daarom is er geen behoefte aan iets van het onze; ja, indien u maar ten dele gerechtigheid door de wet zoekt, bent u van de genade vervallen, en zal Christus u geen nut doen. Zegt daarom met de Kerk: (Jes. 45:24) "In de Heere alleen heb ik gerechtigheid", en met David: (Psalm 71:16) "Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen."

9^e Ziet de dwaling van hen, die loochenen, dat de dadelijke gehoorzaamheid van Christus aan de wet enig deel zou uitmaken van onze rechtvaardigmakende gerechtigheid; bewerende, dat alleen Zijn lijdelijke gehoorzaamheid of Zijn lijden van de straf ons wordt toegerekend tot rechtvaardigmaking. Wanneer toch hier wordt gezegd, dat Christus de wet groot en heerlijk gemaakt heeft, moet dit noodzakelijk verstaan worden van zijn gehoorzaamheid aan het gebod, en dat voornamelijk, omdat het gebod alleen de wet is. De straf is haar niet wezenlijk eigen, maar is er alleen een gevolg van in geval van ongehoorzaamheid, zodat Zijn groot maken van de wet noodzakelijk betrekking heeft op het gebod; en Zijn gehoorzaamheid aan het gebod van de wet is eigenlijk Zijn gerechtigheid, welke ons toegerekend is: (Rom. 5:19) "Want gelijk door de ongehoorzaamheid van die ene mens velen tot zondaars zijn gesteld geworden; alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van Één velen tot rechtvaardigen gesteld worden." Hierop is ons recht op het leven gegrond, gelijk Adams recht in het verbond der werken op zijn personele gehoorzaamheid aan het gebod gegrond was.

10e Ziet hieruit hoe weinig reden de gelovigen, die voor God gerechtvaardigd zijn, hebben, zich te beroemen op hetgeen zij deelachtig zijn en zullen worden. Wel zijn zij begenadigd in de Geliefde, en zij zijn hoog vereerd en verhoogd: maar het is in de gerechtigheid van de Borg, niet in hun eigen, dat zij verhoogd zijn: Hij was het, en niet zij, die de wet groot en heerlijk gemaakt heeft. Daarom zullen de heiligen in de hemel hun kronen voor Zijn voeten werpen, zeggende: "Gij hebt ons liefgehad, en gewassen in Uw bloed": en daarom: "Waardig is het Lam dat geslacht is."

Een tweede gebruik van deze leer kan dienen tot beproeving, of het recht van de wet in ons vervuld is door de toerekening van de gerechtigheid van Hem, Die de wet groot gemaakt en haar heerlijk gemaakt heeft.

Tot uw beproeving in deze zaak, zal ik de vier volgende kenmerken voorstellen.

1^e Ik vraag u, heeft de wet u gedood, en u van uw eigen gerechtigheid doen afzien? Paulus stond voor zijn bekering sterk voor de wet, en hij meende, dat hij leefde, wegens zijn gehoorzaamheid aan en zijn ijver voor de wet, zijnde "naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, onberispelijk." Doch o! Toen het gebod kwam, in zijn geestelijkheid, werd de zonde weer levendig, en hij stierf. Hij zag, dat hij, niettegenstaande zijn vermeende gehoorzaamheid aan de wet, en zijn ijver voor haar, een dood mens was; en toen rekende hij hetgeen hem gewin was schade, en in het bijzonder zag hij, dat zijn eigen gerechtigheid maar schade en drek was. O! zegt hij: "Ik ben door de wet gestorven aan de wet, " en aan alle rechtvaardigheid door de werken van de wet. Nu, beproeft uzelf hieraan. Is de wet met zo'n kracht op uw geweten gekomen, dat zij al die verrotte planken van het werkverbond waarop u drijvende uw leven trachtte te redden, aan stukken heeft gebroken?

2^e Ik vraag u: Waar hebt u uw standplaats voor de eeuwigheid, en voor een ontzaglijk gericht gekozen? Ik ben er zeker van, dat u, als het recht van de wet door het geloof in Christus in u

vervuld is, zich hebt neergezet alleen op het fundament van de wet-verheerlijkende gerechtigheid van Christus, met de Kerk zeggende: "Gewis in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte", en dan zult u daarop alleen vertrouwen, als de grond van uw aanneming hier, dat u er goed zult door komen voor het gericht van de grote God. Wanneer u op de heilige wet en op uw persoonlijke gehoorzaamheid aan haar ziet, zult u niet aarzelen uit te roepen: Weg met haar, het zijn maar vuile vodden; "zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat; Heere, wie zal bestaan?" Doch wanneer u op de wet ziet, zoals die door Christus groot en heerlijk gemaakt is, dan zult u gereed zijn te zeggen: "Hierop, en hierop alleen zal ik vertrouwen; in Hem zal ik gerechtvaardigd worden, en in Hem zal ik roemen, als de Heere mijn gerechtigheid." En wanneer de wet of het geweten u aanklaagt wegens de gehoorzaamheid, die u haar verschuldigd bent, als de voorwaarde van het leven, dan zult u met uw antwoord gereed zijn: Het is zo, ik erken, dat ik een schuldenaar aan u ben in het stuk van gehoorzaamheid, als een regel, doch in het stuk van gerechtigheid en rechtvaardigmaking, ben ik u niemendal schuldig. Neen, ik ben aan de wet gestorven, door mijn betere Man, Die in mijn naam de wet groot en heerlijk gemaakt heeft, en daarom moet u zich tot Hem wenden om betaling van de schuld.

3° Indien u onder de bedekking van die gerechtigheid bent, die de wet groot maakt, ben ik er zeker van, dat u de wet, als een regel van gehoorzaamheid, alle eer zult geven, die u kunt; en uw dankbaarheid aan Hem, Die de wet als een verbond voor u vervuld heeft, zal als olie voor de wielen van uw wagens zijn in het lopen van de weg van Zijn geboden. Uw harten zullen zo verwijld zijn in liefde en dankbaarheid, dat Zijn geboden u niet zwaar zullen zijn. Neen, maar u zult "een vermaak hebben in de wet Gods, naar de inwendige mens." Zijn juk zal zacht, en Zijn last zal u licht zijn.

U, voor wie de weg van heilige gehoorzaamheid een last is, en die nooit in uw element bent, dan "wanneer u de begeerlijkheden van het vlees volbrengt", door liegen, vloeken, drinken, sabbatschenden, moet u niet inbeelden, dat u ooit onder deze wet-verheerlijkende gerechtigheid bent gekomen. En waarom niet? Omdat de wet, als een regel, uw lust niet is.

4° U zult zich geroepen gevoelen Hem groot te maken, Die, als uw Borg, de wet heeft groot gemaakt. De lof van de Verlosser zal gedurig in uw mond zijn; u zult bij alle gelegenheden eervol over Hem denken en spreken als dezulken, die met de witte livrei van Zijn gerechtigheid bekleed zijn. Op de berg Sion roepen zij uit: "Het Lam, Dat geslacht is, is waardig. De zaligheid zij onze God, Die op de troon zit, en het Lam." O, mensen zullen in hem gezegend worden met een volmaakte gerechtigheid, en daarom zullen alle natiën en geslachten Hem welgelukzalig roemen, (Psalm 72:17).

5° U zult bij alle gelegenheden door het geloof gebruik maken van de gerechtigheid van Christus, tot al die doeleinden en gebruiken, welke ik gemeld heb, toen ik over de uitnemendheid van deze gerechtigheid handelde. U zult er gebruik van maken als een rantsoen aan de rechtvaardigheid, om u te verlossen, dat u in het verderf niet nederdaalt. U zult er gebruik van maken als een wasvat, om u te wassen van de zonde en onreinheid; als een geestelijk feestmaal, waarmee u uw hongerende zielen zult voeden, want dit is waarlijk spijs, en waarlijk drank; als een kleed, om uw naaktheid te dekken, en het beste kleed, om daarmee voor het aangezicht Gods te verschijnen; als een schaduw, om te beschermen tegen de verzengende hitte van de vurige wet, of een ontwaakt geweten; als een schuilplaats, om in te schuilen, wanneer u door de wrekende rechtvaardigheid wordt achtervolgd; als een ladder waarlangs u hier en hiernamaals zult opklimmen tot de gemeenschap met God; en als de enige rechtsgrond van uw aanspraak op het eeuwige leven. Dus zult u gedurig door het geloof gebruik maken van de gerechtigheid van Christus, tot sommige van deze doeleinden en gebruiken; en in deze zin hebben wij dat woord van de apostel te verstaan: (Rom. 1:17) "Want de

rechtvaardigheid Gods wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof." Het geloof zet zich daarop in het eerst vast tot rechtvaardigmaking, en in de voortgang van de ziel op de weg naar de heerlijkheid past het geloof gedurig deze gerechtigheid toe tot het een of ander nuttig gebruik.

6^e Indien het recht van de wet in u vervuld is, door de gerechtigheid, die door de Middelaar is aangebracht, zult u menig inwendig gevecht gehad hebben met het zondig en wettisch ik. De apostel Paulus, die in de gerechtigheid van Christus roemde, en meer dan iemand de verborgenheid der rechtvaardigmaking aan anderen predikte, heeft menig inwendig gevecht met zichzelf gehad: (Rom. 7:23) "Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is. Ik ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" U, die zegt, dat u zich aan de gerechtigheid van Christus onderwerpt en toevertrouwt, als de enige grond van uw rechtvaardigmaking en aanneming, en die toch geen strijd hebt met deze binnenlandse vijand, en u nog nooit wegens zijn overmacht in het stof voor de Heere hebt neergebogen; ik vrees, dat, welke orthodoxe hersenen u ook mag hebben, uw harten toch niet gezond zijn vastgesteld op het fundament van de wetverhogende gerechtigheid van Christus. De reden, die ik hiervoor heb is, omdat er in elke gelovige, door de overblijfselen van de inwendige verdorvenheid, zo'n sterke neiging tot de wet als een verbond en tot de zonde is, die hem gedurig stof van geestelijk werk verschaft, zodat zijn hart als een slagveld is, waar twee legers elkaar ontmoeten, en tegen elkaar strijden om de overwinning: "Wat ziet gijlieden de Sulammith aan? Zij is als een rij van twee heiren. Het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees, en deze twee staan tegen elkander." De bewegingen van de zonde, die een mens in zijn leden voelt werken, zijn een voortdurende stof van vernedering voor hem, en zetten hem aan het werk, om de werkingen des lichaams te doden, en het vlees met de bewegingen en begeerlijkheden te kruisigen. De sterke neiging, die hij in zijn ziel tot de wet als een verbond gewaar wordt, vervult hem met vrezen en jaloersheden, of hij zich wel ooit aan de gerechtigheid van Christus heeft onderworpen; dat hem werkzaam maakt om zich te onderzoeken en te beproeven, of hij ooit Christus gewonnen heeft en in Hem gevonden is, hebbende "die gerechtigheid, die door het geloof van Christus is." U, die nooit iets hebt gekend van deze en dergelijke werkzaamheden, bent, naar ik vrees, nog vreemdelingen van een waarlijk aannemen van de gerechtigheid. die door de grote Messias is aangebracht.

7^e Wanneer het geweten bloedt door de een of andere wond, die u is toegebracht door een pijl van verschrikking van de wet, of wanneer de schuld van de zonde, en een toornige en fronsende God, u in het aangezicht staren: waar loopt of vliedt u dan heen om hulp en ondersteuning? Wat de hopeloze zondaar betreft, hij versmoort de stem van het geweten met afleiding en ontspanningen. Zij zullen evenals Saul soms de trommel en de harp opnemen, of evenals Kaïn handelen, die, toen God en het geweten tegen hem wraak riepen wegens het broed van zijn broeder Abel, in het land Nod ging en daar afleiding zocht met steden en huizen te bouwen. Wat de huichelaar aangaat, die wikkelt zich in zijn belijdenis en vermeende genade, en daar vindt hij rust. Wat de wettische betreft, wanneer hij verwond is door de verschrikkingen van de wet: die loopt, omdat hij aan de wet getrouwd is, tot de plichten en werken van de wet, en tracht daarmee God te behagen en het geroep van zijn geweten te stillen. Doch wat de gelovige betreft, de ganse schepping kan hem geen verlichting geven, zolang hij niet door een vernieuwde geloofsdaad onder de schaduw van die eeuwige Gerechtigheid kan komen, door welke de wet groot en heerlijk gemaakt is, en totdat hij ziet, dat God lust aan Hem heeft om Zijn gerechtigheidswil, en zijn ziel weer zichtbaar toelacht door deze Gerechtigheid; dit, en niets dan dit, kan hem vertroosten. O! Wanneer hij ziet, dat God hem door deze gerechtigheid

toelicht, geeft dit meer vreugde in zijn hart dan ter tijd, dat koren en most vermenigvuldigd worden. Beproeft uzelf hierbij.

In één woord, als het recht van de wet in u vervuld is door de gerechtigheid van Christus, dan zal het leven, dat u in de wereld leeft, door het geloof in de Zoon van God zijn, en u zult het er niet zozeer voor houden, dat u leeft, maar dat Christus in u leeft. Wanneer u tot de majesteit van God opziet, en Zijn onbevleete heiligheid en onpartijdige rechtvaardigheid beschouwt, of de donder van de berg Sinaï hoort; wanneer u het oog gericht hebt op de andere wereld, of op een ontzaglijke rechterstoel; wanneer u let op de verdorvenheid van uw natuur en de ontelbare kwaden, die u omringen; wanneer u acht geeft op het somber voorkomen van de voorzienigheid, dan zult u altijd weer door het geloof de toevlucht nemen tot Christus, als uw Borg en Verlosser, en er op zien, dat de wet verhoogd, en de rechtvaardigheid voldaan, en God verzoend is in de Persoon en het werk van Christus; en wanneer u Hem aanschouwt zal uw geest verlicht worden en verlichting vinden, en met David zeggen: "Mijn ziel, keer weder tot uw rust. want de Heere heeft aan u wel gedaan." Ik ga nu over tot

III. Het derde gebruik van deze leer, hetwelk kan zijn tot verschrikking van alle goddelozen, die in openbare of heimelijke schending van Gods heilige wet leven.

Heeft God de wet groot gemaakt, en haar heerlijk gemaakt ten koste van de vernedering, vleeswording, gehoorzaamheid, de dood en het lijden van zijn eeuwige Zoon? Hoe vreselijk en droevig is dan de toestand van hen, die, in plaats van aan deze wet de gehoorzaamheid van het geloof op te brengen, dagelijks het gezag van de wet met voeten treden, Gods banden verscheuren, en de touwen van Zijn wet van hen werpen, en toch aanspraak maken op de Naam van Christus en die belijden, alsof Hij de wet groot en heerlijk gemaakt heeft, opdat zij vrijheid zouden hebben die te verbreken, en de neiging van hun vleeselijk harten en verdorvenheden te volgen. De apostel Judas noemt hen in vers 4 van zijn zendbrief, waar hij over zulke losbandige Christenen spreekt, "goddelozen, die de genade van onze Gods veranderen in ontuchtigheid, die eertijds tot dit oordeel tevoren zijn opgeschreven." O vrienden! verstaat dit niet verkeerd, Christus heeft de wet groot gemaakt, en haar heerlijk gemaakt, niet om haar te ontbinden; maar om de verplichting aan haar als een regel van de gehoorzaamheid vast te stellen, heeft "Hij Zichzelf voor ons gegeven, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelf een Eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken" (Tit. 2:14). Hij heeft ons uit de hand van onze vijanden verlost, opdat wij Hem dienen zouden zonder vrees, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens", (Lukas 1:74, 75) en opdat wij, "de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig, en rechtvaardig, en Godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld" (Tit. 2:12). Zodat u, die uit de leer, dat Christus de wet groot en heerlijk gemaakt heeft, aangemoedigd wordt om de wet van God te schenden en te onteren, het doel waartoe Christus gehoorzaam geweest is tot de dood, tegenwerkt, en evenals de vuile spin vergif zuigt uit het Evangelie van de zaligheid. Verwacht u, dat u in zo'n weg als deze door de gerechtigheid van Christus gerechtvaardigd, en door Zijn bloed eeuwig zalig zult worden? Neen, neen, "u hebt geen deel noch lot in dit woord." Zo waarachtig als de Heere leeft, u bent onder de wet als een verbond, en daarom onder de heerschappij van de zonde, en onder de vloek van de verbroken wet, u bent reeds "veroordeeld en de toorn Gods blijft op u." Tot u zegt de Heere: "Wat hebt gij Mijn gerechtigheid te vermelden? En neemt mijn verbond in uw mond? Omdat u de kastijding haat, en Mijn woorden achter u heen werpt." Overweegt daarom intijds uw gevaar, voordat u voor de ontzaglijke rechterstoel van God zult verschijnen, opdat Hij niet, wanneer u daar komt, u verscheurt, en niemand u uit Zijn hand redt. Doch ik wend mij weer van de berg Sinaï tot de berg Sion, en ga voort tot

IV. Het vierde gebruik van deze leer, bij wijze van bemoediging van *overtuigde* en *ontwaakte* zondaren, en van *twijfelende* en *bevende* gelovigen.

Wij hebben last ontvangen, "om te verbinden de gebrokenen van hart, om de treurigen Sions te troosten, om de slappe handen te versterken en de struikelende knieën vast te stellen, en om te zeggen tot de onbedachtzamen van hart: Weest sterk en vreest niet, wij verkondigen u grote blijdschap", tijdingen, die u kunnen doen juichen, en uw hart van blijdschap in u kunnen doen opspringen, gelijk het kindeke op de groetenis van Maria opsprong in de buik van Elisabeth. Hier is het beste nieuws, dat ooit gehoord werd, voor door de wet veroordeelde zondaren, dat Christus als onze gezegende Borg, een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht, waardoor Hij de wet groot gemaakt en haar heerlijk gemaakt heeft.

Uit deze leer vloeien de volgende gronden van bemoediging en vertroosting voort.

1^e Is de wet, die door de zondaar verbroken was door de Borg groot gemaakt? Dan volgt hieruit dat de grote Wetgever voldaan en bevredigd is, gelijk de tekst luidt: "De Heere had lust aan Hem om Zijner gerechtigheidswille." Wat de Majesteit Gods misnoegde en tergde was de verbreking van zijn wet, maar nu de wet weer groot gemaakt is kan Hij niet anders dan een bevredigd God zijn.

Het is op deze grond, dat zulke verklaringen zijn uitgevaardigd: "Grimmigheid is bij Mij niet;" Ik "was toornig. maar Mijn toorn is afgekeerd." "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg, en leeft. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven?" O vrienden! Wat u bang maakt om tot God terug te keren is de bevating, dat God vanwege de verbreking van de wet onverzoenlijk is, en nooit verzoend zal worden. Doch laat mij u tot uw bemoediging zeggen, dat een God in Christus lust aan Hem heeft om Zijner gerechtigheidswil, omdat Hij de wet groot en heerlijk gemaakt heeft. In Christus achtervolgde God de wereld niet als een wrekende vijand, maar verzoende Hij de wereld met Zichzelf. Laat daarom geen boos en ongelovig hart u doen afwijken van de levende God, alsof Hij geen lust aan Hem had om Zijner gerechtigheidswille. Het was niet voor niets, dat die afkondiging driemaal met een hoorbare stem van de hemel gedaan is; "Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb." O het is een heerlijke bemoediging voor een verloren zondaar, die over de mond van de hel hangt, dat God voldaan is in Zijn Christus.

2^e Is de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt? Dan volgt daaruit, dat de grote sluitboom, die in de weg van onze zaligheid lag, is weggenomen. Op de eerste schending van de heilige wet door Adam, werden bergen van toorn in de weg van de zaligheid gerold; de weg werd zo vol met doornen en distelen, dat hij geheel onbegaanbaar werd voor iemand van het geslacht van Adam. Vandaar kwam die verschrikking en wanhoop in het hart van onze eerste ouders, terstond nadat zij gezondigd hadden. Het gezicht van de Cherubim, en het vlamig lemmer eens zwaards, dat zich omkeerde, om te bewaren de weg van de boom des levens, had een droevige betekenis. Doch Christus, de tweede Adam, heeft de wet groot gemaakt, en maakte haar heerlijk, en daarom moet daaruit noodzakelijk volgen, dat al die beletselen en hinderpalen in de weg van onze zaligheid nu zijn opgeruimd, en de weg is vrij voor een ieder die lust heeft om door het geloof in te gaan. (Joh. 10:9) "Ik ben de deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden." Alle wettige beletselen in de weg van de zaligheid, die ontstaan uit de wet en de rechtvaardigheid, zijn nu uit de weg geruimd, en er is een vrije nodiging aan iedereen om in te gaan en zalig te worden; zodat niets het kan verhinderen dan het ongelooft, dat een weigeren is om door Christus in te gaan. En hoe zullen zij ontvlieden, die dat doen?

3^e Is de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt? Dan is hier bemoediging, dat "de zonde verzegeld en de ongerechtigheid verzoend is." Het wezen van de zonde ligt in de overtreding van de wet. Nu, als dan de wet weer groot gemaakt is, waar is dan de zonde? Zij is zeker begraven in

de gehoorzaamheid van Christus tot de dood, door de gerechtigheid van de Borg. De schuld van de zonde is weggenomen, en haar kracht en heerschappij is in iedere gelovige verbroken, en haar bestaan zal eertlang worden vernietigd. Zodat ik tot de gelovigen, die onder de bedekking van de gerechtigheid van Christus zijn, mag zeggen wat Mozes ten opzichte van de Egyptenaren, die hem ter dood toe achtervolgden, tot Israël zeide: "Vreest niet, staat vast, en ziet het heil des Heeren, dat Hij heden aan ulieden doen zal; want de Egyptenaren, die u heden gezien hebt, die zult u niet weer zien in der eeuwigheid" (Exod. 14:13). Arme gelovige, u bent bevreesd, dat die ontelbare zonden, die u omringen en u achtervolgen, u het leven zullen benemen; doch sta stil, en zie het heil, dat God gewerkt heeft. Al uw zonden zijn voor eeuwig van voor het aangezicht Gods weggenomen, en zullen ook van voor uw aangezicht worden bedekt in de Rode Zee van het bloed van de Verlosser, en onder de bedekking van Zijn wet-verheerlijkende gerechtigheid, waarmee Hij de zonde heeft verzegeld.

4^e Is de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt? Dan is het handschrift van de vloek, dat tegen ons was, uitgewist en buiten werking gesteld. Op grond van de gerechtigheid van Christus, waardoor de wet groot gemaakt is, is die genadige afkondiging gedaan: (Joh. 3:17) "God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden." Christus heeft de schuldbrief, die in de hand van de rechtvaardigheid was, ingetrokken, en die in Zijn opstanding uit de doden krachteloos gemaakt; en op deze grond wordt nu verklaard, dat er "geen verdoemenis is voor degenen, die in Christus Jezus zijn." Vraagt u wat de reden is van deze voorlopige beslissing. Het is deze: Christus heeft de wet groot en heerlijk gemaakt; daarom kan de straf van de wet niet worden uitgevoerd aan iemand, die onder de bedekking van Zijn gerechtigheid is. Neen, neen, "Christus heeft ons verlost van de vloek van de wet, een vloek geworden zijnde voor ons."

5^e Is de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt? Dan volgt daaruit, dat genade en barmhartigheid heersen door rechtvaardigheid, en dat de wet en de rechtvaardigheid vergevende genade niet in de weg kunnen staan. De arme gevoelige zondaar, wiens ogen op zijn zonde en op de heiligheid van de wet zijn gevestigd, zal veeltijds zeggen en bij zichzelf denken: O! God kan nooit in overeenstemming met Zijn wet en rechtvaardigheid, aan zo iemand als ik ben, barmhartigheid bewijzen. Hij is verplicht, krachtens Zijn rechtvaardigheid, Zich op mij te wreken. Doch, vrienden, overweegt, dat de Borg Jezus de wet heeft groot en heerlijk gemaakt, opdat barmhartigheid en genade een vrije loop zouden hebben zelfs tot de schuldigste zondaren, die in Jezus geloven. Daarom zegt de apostel: (Rom. 3:24–26) "En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is. Welke God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving van de zonden, die tevoren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods. Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd: opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende degene, die uit het geloof van Jezus is." Laat dit u daarom bemoedigen, om naar de vergeving van de zonde te jagen op deze grond, dat de wet reeds groot en heerlijk gemaakt is in de gerechtigheid van de Borg. God verhoogt en verheerlijkt Zijn Naam *Genadig* en *Barmhartig*, wanneer Hij op deze grond de ongerechtigheden uitdelgt; ja, verheerlijkt ook de wet en de rechtvaardigheid meer dan wanneer Hij de twist met u, de eeuwigheid door, tot in de onderste hel zou voortzetten.

6^e Is de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt? Dan volgt hieruit, dat de voorwaarde van het genadeverbond, eigenlijk zo genoemd, reeds vervuld is. Sedert de val van Adam is God nooit rechtstreeks en onmiddellijk met de mens Zelf in verbond gekomen; neen, het genadeverbond is met ons gemaakt in Christus, als onze Borg, ons Hoofd, en onze Plaatsbekleder. Gelijk het werkverbond met de eerste Adam werd gemaakt, als ons natuurlijk verbondshoofd, en met ons

in Hem, zo is het genadeverbond gemaakt met ons in de tweede Adam, als ons geestelijk Hoofd, en werd de voorwaarde van het verbond door Hem vervuld. Vraagt u mij: Wat is de eigenlijke voorwaarde van het genadeverbond? Dan antwoord ik: Het is dit, dat Christus zou worden onder de wet, en dat Hij haar door Zijn gehoorzaamheid tot de dood zou groot maken en heerlijk maken. Op deze voorwaarde werd het eeuwige leven, met alles wat daartoe behoort, aan Hem en Zijn zaad beloofd. Wanneer nu iemand van het verloren geslacht van Adam in Christus gelooft, vervult hij door die geloofsdaad de voorwaarde van het genadeverbond niet, maar hij grijpt slechts de voorwaarde daarvan aan, die door Christus vervuld is; en zodoende worden zij "erfgenamen Gods en mede-erfgenamen met Christus." En zo mogen zij dat ruime veld van het verbond doortrekken, en deze en die zegening van het verbond plukken, zeggende: Dit is van mij, en het ganse verbond is van mij, omdat de voorwaarde in mijn nieuw geestelijk Hoofd, Jezus Christus, van mij is; Hij heeft de wet groot en heerlijk gemaakt. O! Wat zou de gelovige moedig te werk gaan in aanspraak te maken op het verbond en de zegeningen ervan, als hij, in het licht des Heeren, dit recht kon bezien.

7^e Is de wet groot gemaakt en heerlijk gemaakt door Christus onze Borg? Dan volgt daaruit, dat alles wat in de eerste Adam werd verloren, nu door de tweede Adam is teruggegeven. Wij hadden door het eerste verbond, als wij daarin staande gebleven waren, een recht op God als onze God, een recht op Zijn gunst en gemeenschap, een recht op de schepselen, alle dingen onder onze voeten gesteld zijnde, en een recht op een zalige eeuwigheid, nadat de loop van onze gehoorzaamheid in deze wereld voleindigd was. Door de val van Adam hebben wij dit alles, en meer dan ik kan noemen, verloren. Doch alles is in het nieuwe Verbondshoofd weer hersteld, doordat Hij de wet groot gemaakt en haar heerlijk gemaakt heeft. Voor de ziel die met Hem verenigd is, zijn al deze verliezen in Hem met voordeel hersteld. In Hem hebben wij God, als de Heere onze God, want God is in Christus onze God en onze Vader. "Ik vaar op," zegt Christus, tot Mijn Vader, en uw Vader, en tot Mijn God en uw God." In Hem is het beeld van God voor ons volkomen hersteld, en in ons gaat dit trapsgewijs voort. Wij hebben een volmaakte voorraad van kennis in Hem, Die ons van God geworden is tot wijsheid, en een straal van die kennis, die in het Hoofd is, schijnt in het hart van iedere gelovige. Wij hebben een volmaakte gerechtigheid in Hem, en wij zijn rechtvaardigheid Gods gemaakt in Hem. Wij hebben in Hem een volmaakte heiligheid van natuur, want Hij heeft Zichzelf om onzentwille geheiligd, opdat ook wij geheiligd mogen zijn in waarheid, en door de heiligheid van Christus het Hoofd, aanschouwt God al de leden, en zegt: "Geheel zijt gij schoon, mijn vriendin, en daar is geen gebrek aan u." Wij hebben in Hem een volmaakte en volkomen hemel van de heerlijkheid, en het eeuwige leven; want die in de Zoon gelooft heeft het eeuwige leven, en hiervan zijn wij verzekerd door het waarachtige Woord van de Drie-eenheid: (1 Joh. 5:11) "Dit is het getuigenis, namelijk, dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft, en ditzelve leven is in Zijn Zoon. Die de Zoon heeft, die heeft het leven." Dus is alles wat in de eerste Adam verloren was in Christus, de tweede Adam, teruggekregen, en dat alles op deze grond, dat de tweede Adam, als onze Borg, de wet groot en heerlijk gemaakt heeft.

8^e Heeft Christus de wet groot gemaakt en haar heerlijk gemaakt? Dan staat de voorbeding van Christus voor ons, in de hemel, op een hechte grond, en zal ons ten goede krachtig zijn. Zij is gegrond op die eeuwige gerechtigheid, die Hij heeft aangebracht, waardoor Hij de wet groot en heerlijk gemaakt heeft. Hierom wordt Hij genaamd, Jezus Christus de Rechtvaardige: (1 Joh. 2:1, 2) "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden." Gelovige, vrees niet, dat uw zaak, die in handen van uw Advocaat gegeven is, voor het hoogste Hof hierboven, niet goed zal uitkomen; neen, Hij heeft nog nooit de zaak van een ellendig mens verloren, want de Vader hoort Hem altijd. Uw Advocaat is niet alleen zeer ervaren in de wetten van het Hof, maar ook

in het bepleiten van uw zaak; Hij pleit op grond van een wet-verheerlijkende gerechtigheid, en daarom moet Hij, u ten goede, het winnen.

9^e Heeft Christus de wet groot en heerlijk gemaakt? Dan is er goede grond van vrijmoedigheid, om "tot de troon der genade toe te gaan, om barmhartigheid te verkrijgen, en genade te vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd." Wel, gelovige, die gerechtigheid, die de wet groot en heerlijk maakt, is u toegerekend, en u moet door het geloof met deze borggerechtigheid toegaan: dit is de grond van uw vertrouwen in al uw handelingen met God. Wij denken zo gemakkelijk: O mijn gebeden zullen door God worden afgewezen, Hij zal ze nooit verhoren, want ik kan Hem mijn zaak niet recht voorstellen: ik kan niet tot deze of die gestalte of verwijding van het hart komen. Wel gelovige, dat is maar een bijsmaak van de ouden wettische Adam in u, die zich inbeeldt, dat God uw persoon aanmerkt naar uw gestalten en verruimingen. Neen, neen, "Hij heeft ons begenadigd in de Geliefde." U, en uw beste gestalten, genaden en verruimingen zouden uit de tegenwoordigheid van een oneindig heilig God worden verdreven, als het niet hierom was, dat Christus de wet groot en heerlijk gemaakt heeft. Laat dit daarom uw enige grond van vrijmoedigheid voor de Heere zijn: "dewijl wij dan een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgedaan is, namelijk Jezus de Zoon van God; laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd."

10^e Heeft Christus de wet groot gemaakt, en heerlijk gemaakt? Dan volgt daaruit, dat het gebrekkige van de gehoorzaamheid van de gelovige, het verbond der genade, of het recht van de gelovige op de zegeningen en voorrechten van het verbond, niet teniet doet. De gehele wet toch, als een verbond, en al de gerechtigheid en gehoorzaamheid, die zij eist, is volmaakt vervuld in zijn Hoofd Jezus Christus; daarom kan de gelovige niet door de onvolmaaktheden van zijn gehoorzaamheid uit het verbond vallen. Wel behoort een gelovige naar niet minder dan volmaakte gehoorzaamheid in zijn eigen persoon te streven, en smart om te dragen over het gebrekkige in zijn gehoorzaamheid: "God zal zijn overtredingen met de roede bezoeken, en zijn ongerechtigheid met plagen;" doch merkt op, wat er volgt: "Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, " namelijk van Christus, met Wie het verbond is gemaakt, en Die de voorwaarde daarvan door Zijn volmaakte gerechtigheid heeft vervuld. Daarom "zal ik mijn verbond niet ontheiligen, " of verbreken, noch het woord van de belofte veranderen, "dat uit mijn lippen is gegaan."

11^e Heeft Christus de wet groot gemaakt en haar heerlijk gemaakt? Dan hebben de gelovigen stof van eeuwige roem en blijdschap in Christus, en kunnen zij de geest van de dienstbaarheid tot vrees niet ontvangen, dan in een weg van tuchtiging. De gelovigen wordt geboden zich ten allen tijde te verblijden, en van vreugde op te springen: wanneer zij dan ook zien hoe alles in Christus vastgesteld is, zullen zij zich altijd verblijden, namelijk, wanneer zij niet in het vlees betrouwen. Wat toch zou hen ontmoedigen, in wie, door Christus, het recht van de wet vervuld is; ja, die rechtvaardigheid Gods zijn in hem? Wat de gelovige op enige tijd onder een geest van de dienstbaarheid wederom tot vrees brengt is het ongeloof, de wettischheid van zijn hart, dat zijn ogen aftrekt van Christus, en dat het recht van de wet in Hem vervuld en groot gemaakt is. Dan zullen de verschrikkingen van het verbond van de wet en van een vertoornd God op hem vallen; "denkt hij dan aan God, dan maakt hij misbaar, en pijlen des Almachtigen zijn in hem." Doch zolang de gelovige door het geloof kan zien, dat in zijn Hoofd de wet grootgemaakt is, en de Heere lust aan hem heelt om Zijner gerechtigheidswille, zal zijn hart zich verblijden en niemand zal zijn blijdschap van hem wegnemen.

12° Heeft Christus de wet groot gemaakt en haar heerlijk gemaakt? Ziet dan op welk een gunstige grond de gelovige staat in de strijd tegen zijn geestelijke vijanden. Door de wet-verheerlijkende gerechtigheid van Christus heeft hij God aan zijn zijde, de wet aan zijn zijde, de rechtvaardigheid aan zijn zijde: ja, hij heeft de Almacht aan zijn zijde, en daarom mag hij zijn hoofd opheffen op de dag van de strijd, en al zijn vijanden moedig tegengaan.

Bij voorbeeld:

- (1.) Wanneer hij door de opstand van de inwonende zonde, of door de een of andere begeerlijkheid gekweld wordt, mag de gelovige moed vatten in die te doden en te kruisigen, omdat, door de gerechtigheid van Christus, de zonde geen wetsrechten heeft om over de gelovige te heersen als over andere mensen, die onder de wet als een verbond zijn: "De zonde," zegt de Heere, "zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade."
- (2.) Verontrust en kwelt de satan u met zijn vurige pijlen? Wel, gelovige, houd moed, want doordat Christus de wet heeft groot gemaakt is de kop van de duivel vermorzeld, en heeft Hij volgens de wet niet meer recht u te verontrusten en te plagen, dan hij heeft om uw heerlijk Hoofd, Dat boven is, lastig te vallen. Daarom, doet aan het borstwapen van Zijn eeuwige gerechtigheid, en wederstaat hem, vast zijnde in het geloof.
- (3.) Wordt u aangevallen door de wet, die in uw geweten inkomt en de schuld van volmaakte gehoorzaamheid van u eist, als de voorwaarde des levens? Hier is een kort antwoord voor deze vijand. Zeg de wet en het geweten, dat de wet, als eer verbond, in uw nieuwe Verbondshoofd alles heeft gekregen wat haar verschuldigd is, en meer dan zij eiste; want Hij heeft haar niet alleen ten volle gehoorzaamd, maar Hij heeft haar groot gemaakt, en heerlijk gemaakt.
- (4.) Wordt u op enige tijd onder dienstbaarheid gebracht door vrees des doods? Wel, hier is bemoediging om met deze koning in het strijdperk te treden. De schending van de wet gaf de dood zijn kracht en zijn prikkel; maar de gelovige mag zeggen: Hier is de wet weer groot gemaakt en verheerlijkt, en daarom, o dood, wat hebt u te zeggen? Weliswaar moet ik voor een poosje deze lemen tabernakel afleggen; maar ik doe dat, niet als een schuld, die ik aan de wet verschuldigd ben, of aan haar vloek; doch het is de wil van mijn God en Vader, dat mijn lichaam in het graf zal neerliggen, opdat ik het in de morgen van de opstanding weer terug ontvang zonder de minsten zweem van zonde, of reuk van de dood. De gelovige mag zeggen: de dood is voor mij geen dood; neen, het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin, omdat Christus, mijn Hoofd, de wet groot gemaakt, en haar heerlijk gemaakt heeft, en daarom de dood verslonden heeft tot overwinning; de dood en de hel zijn nu door de gerechtigheid van mijn Hoofd. teruggeworpen in de poel waaruit zij gekomen zijn.

Zo ziet u welke onuitsprekelijke bemoediging en vertroosting voortspruiten uit deze leer, dat Christus de wet groot gemaakt en haar heerlijk gemaakt heeft. *De Heere zegene Zijn Woord!* Amen.